

TED ANKARA KOLEJİ VAKFI ÖZEL LİSESİ

A1 TÜRK DİLİ VE YAZINI DERSİ

BİTİRME TEZİ

“AZİZ NESİN’LE ÇOCUK OLMAK”

Rehber Öğretmen: AYŞE YILDIZ

Öğrencinin Adı: ŞAYESTE ÇAĞIL

Öğrencinin Soyadı: İNAL

Öğrencinin Numarası: D001129 -065

Tezin Sözcük Sayısı: 3.979 sözcük

Araştırma Sorusu: Aziz Nesin’in çocukluk dönemi yaşantısı ve bunun kişiliğine etkisi “Yol” ve “Yokuşun Başı” adlı yapıtlarına nasıl yansımıştır?

ÖZ (ABSTRACT)

Uluslararası Bakalorya Programı A1 Türk Dili ve Edebiyatı Dersi kapsamında hazırlanmış olan bu uzun tezde Aziz Nesin'in çocukluk ve ilk gençlik anılarını anlattığı "Böyle Gelmiş Böyle Gitmez" ana başlığı altındaki "Yol", "Yokuşun Başı" adlı yapıtları okunup değerlendirilmiştir. Bunların içerisinde "Yokuş Yukarı" adlı yapıt ise Nesin'in yetişkinliğe geçiş dönemini işlediği için tez kapsamının dışında bırakılmış, ancak belirli noktalarda bu yapıttan yararlanılmıştır. Temel alınan bu iki yapıt Nesin'in çocukluk ile ilk gençlik yıllarını, arkadaşlık ilişkilerini ve okul hayatını kapsamaktadır.

Aziz Nesin'in "Böyle Gelmiş Böyle Gitmez" ana başlığı altındaki bu iki yapıtın ele alınmasının nedeni, bu yapıtların Nesin'in diğer yapıtlarından içerik ve anlatım olarak farklı olmasıdır. Nesin bu yapıtlarında gülmece yazarlığını arka plana atmış ve yaşamını ele almıştır. Aziz Nesin'in yazarlıktan önceki yaşam sürecinin yapıtlarına olan etkisi önemli boyutlarda olduğu görülmüş ve yapıtlar bu açıdan değerlendirilmiştir. Nesin, yapıtlarında sık sık bu sürecin önemini dile getirir, çeşitli olayların kendisini hangi yönlerden beslediğini sorgular.

Tez temel olarak üç bölümden oluşur, ilk bölüm giriş olarak biçimlenmiş, çocukluğun "Böyle Gelmiş Böyle Gitmez" ana başlığındaki yapıtlarda ele alınış biçimi anlatılmıştır; ikinci bölümde ise çocukluk izleğinin etkilendiği koşullar ve etkenler dört alt başlıkta incelenmiş ve gelişme bölümünü ortaya çıkartmıştır. Yapıtlarda çocukluk izleğinin dört farklı etmenden etkilendiği gözlenmiş, bu nedenle bu çalışmada dört ana başlık altında incelenmiştir. "Anne – baba modelleri ve çocukla ilişkileri" alt başlığında anne ve baba modellerinin çocuk figürü üzerindeki ağırlığı ve onu etkileyiş biçimlerine yer verilmiştir. "Uzam ve çevre faktörü " alt başlığında değişen evlerin ve muhitlerin çocuk üzerindeki düşünsel etkisi incelenmiştir. "Eğitim modelleri" alt başlığında Nesin'in okul yıllarında gördüğü eğitim çeşitlerinin çocukluk izleği çerçevesinde etkisi değerlendirilirken, "Arkadaş ilişkileri" alt başlığında yine okul yıllarında sahip olunan arkadaşlıkların çocuğun bireysel gelişimindeki etkisinden söz edilmiştir. Son olarak da üçüncü bölümde tez sonucunda elde edilen veriler derlenmiş, Sonuç başlığı altında toplanmıştır.

Sözcük Sayısı: 293

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	3
2. ÇOCUKLUK SÜRECİNDE BİREYİ ETKİLEYEN KOŞULLAR	5
2.1. ANNE – BABA MODELİ VE AİLE İLİŞKİLERİ	5
2.2. UZAM BİREY ETKİLEŞİMİ	8
2.3. EĞİTİM MODELLERİNİN BİREYE ETKİSİ	12
2.4. ARKADAŞLIK İLİŞKİLERİNİN BİREYE ETKİSİ	16
3. SONUÇ	19
4. KAYNAKÇA	20

Araştırma Sorusu: Aziz Nesin'in çocukluk dönemi yaşantısı ve bunun kişiliğine etkisi "Yol" ve "Yokuşun Başı" adlı yapıtlarına nasıl yansımıştır?

1. GİRİŞ

"Şu büyüklerle her şeyi tek tek açıklamak gerekir hep. (...) Büyükler hiçbir şeyi kendiliklerinden anlamıyorlar. Onlara hep bir şeyleri açıklamak zorunda olmak ne kadar sıkıcı bir şey çocuklar için."

SAINT-EXUPERY, *Küçük Prenses*

Büyüklerle aynı dünyada yaşanıldığı halde, hayata bambaşka gözlerle bakılan bir dönem olan çocukluk, insan için ne yazık ki büyüdüğünde, çoğu zaman, unuttuğu bir başlangıçtır. Sosyologlar, çocukluk sürecinde yaşananların, alınan eğitimin insanın kişiliğini oluşturduğu ve geleceğini biçimlendirdiği görüşündedirler. Bu önemli süreç birçok yapıta konu olmuş, çocukluk dönemi, karakter tanımlamasında kullanılmıştır.

Yapıtlarında çocukları temel alan yazarlardan biri de Aziz Nesin'dir. Nesin, "Oya Ateş" lakabıyla "Monologlar" ı yayınlamış, bununla beraber on farklı çocuk kitabı yazmıştır. Diğer yapıtlarında da çocuk kavramına değinen Nesin, çocuklara verdiği değeri kurduğu Nesin Vakfı ile toplumsal bir boyuta taşımıştır. Bu şekilde Nesin çocuklara daha iyi bir gelecek ve daha kaliteli eğitim verme imkânını sağlamıştır.

Yapıtlarında çocuk olgusunu böylesine benimseyen Nesin, kendi çocukluğunu ve ilk gençlik anılarını "Böyle Gelmiş Böyle Gitmez" başlığı altında "Yol" ve "Yokuşun Başı" adlı yapıtlarında toplamıştır. Nesin bunları oluştururken zaman zaman neyi, ne kadar anlatacağının sıkıntısını yaşamıştır. Nesin anılarını yazarken dürüstlüğü ilke edinmiş, topluma yararlı olacağı düşüncesiyle hareket etmiştir.

"Ama anılarımı yazmaktan başlıca amacım, yaşadığım çağda, toplumsal çevremi içtenlikle anlatarak insanlara yararlı olmaktır ki bu, ister istemez gelecek kuşaklara ders vermek amacını taşır." (Yokuşun Başı, 251)

Bu yapıtlarda çocuk figürü yaşadığı her türlü olaydan etkilenerek bilinçli veya bilinçsiz olarak yaşadıklarını yorumlar. Ancak çocuk olarak bir bireyin yaşadıkları ve bunları yorumlayışı bazı koşullara bağlıdır. Çocuğun sahip olduğu anne ve baba, gittiği okul, kurduğu arkadaşlıklar yaşadığı çevre bu koşulları oluşturur. Bu

çocuklardan biri, "Mehmet Nusret", yani bilinen adıyla Aziz Nesin etkilendiği bu koşulları ve birey olma sürecini "Yol" ile "Yokuşun Başı" adlı yapıtlarında ele alarak çocukluğun etkilendiği koşulları ve etmenleri somut bir biçimde ortaya koymuştur.

2. ÇOCUKLUK SÜRECİNDE BİREYİ ETKİLEYEN KOŞULLAR

2.1. ANNE – BABA MODELLERİ VE ÇOCUKLA İLİŞKİLERİ

Kalıtımsal olarak taşıdıklarıyla dünyaya gelen insan, toplumda içine doğduğu çevre ile var olur. Çocuğun gözünü açtığı anda tanıdığı anne-babası onun ilk çevre örneğidir. Bu halka okul, sokak, arkadaşlık ilişkileri olarak çoğalır. Aziz Nesin de kurgularında bu gerçekliği göz önünde bulundurarak özellikle anne-baba figürlerini belirginleştirir. “Yol” ve “Yokuşun Başı” adlı yapıtlarında yer alan anne-baba figürleri yazarın kendi gerçekliğini yansıtmaya açısından önemlidir. Aziz Nesin, yazdığı çocuk kitaplarında anne ve baba figürlerini vermesinin yanı sıra onları eleştirdiği de görülür; ancak Yol ve Yokuşun Başı Nesin’in zihninde biçimlenen anne ve baba modelini vurgular. Anne ve baba modelleri bakımından “Yol” ve “Yokuşun Başı” birbirinden ayrılır. “Yol” temel olarak “anne” modelini ele alırken, “Yokuşun Başı” “baba” modeline yönelir.

“Böyle Gelmiş Böyle Gitmez” adlı özyaşamöykümün birinci cildi olan Yol’un bir ana destanı olmasını istemiştım. İkinci cildi olan Yokuşun Başı’nın da baba destanı olmasına çalışmışım.” (Yokuş Aşağı, 23)

Çocukluğunda babasının Kurtuluş Savaşı’na katılması ve daha sonra define aramak için evden uzaklaşması, Nesin’in çocukluk yıllarını annesinin etkisinde geçirmesine neden olur. Bu yüzden, “Yol”da anne figürü öne çıkarken, baba figürü arka planda kalmıştır.

Yoksul bir evde üvey anne ile barınamayan anne, iyi bir ailenin yanına verilir. Burada aldığı eğitimle oldukça görgülü, olgun, fedakâr ve yaratıcı bir kişilik geliştirir. Bu sağlam duruşla çocuklarının babalarının eksikliğini hissetmemelerini için çaba harcamış, bu çabayı yalnızca manevi değil aynı zamanda maddi bağlamda da göstermiş, çocuklarını yetiştirirken, dikiş dikerek evin geçimini de sağlamıştır. Yapıtta annenin bu uğraşısı, Nesin’in çocukluk yıllarında annesine dair ilk gözlemidir. Babasının Kurtuluş Savaşı’ndan dönmesi, annesinin hasta olan babasına bakmak için büyük çaba göstermesi, Nesin’in annenin evi var eden figür olduğuna ve yokluğunun aileyi zor durumda bırakacağına dair bir düşünce geliştirmesine neden olur.

